

Mutlaka duymuşsunuzdur. Son dönemde çok dillendirilmeye başlandı. Zenginden daha fazla vergi alınacakmış... En son, geçen hafta Maliye bakanımız yaptığı basın toplantısında bu konuyu tekrar dile getirdi. İfadeler aynen şöyle:

"Kurumlar Vergisi ve KDV'yi indirdik ama hâlâ çalışanların yüzde 45'i asgari ücretten gösteriliyor. Bu mümkün değil. Bu sistem son bulacak. Zenginlerden vergi almak konusunda zaten bazı inisiyatifleri baştan koyduk. Hazırlanan Gelir Vergisi Kanunu Taslağı da reform niteliğinde. Taslağı ilk fırsatta Bakanlar Kurulu'nda Sayın Başbakanımıza sunacağız."

"Kulağa hoş geliyor" ancak, bu "kulağı ters taraftan göstermek" yani "kolay yolu varken bir işi daha zor ve uzun yollar kullanarak yapmak" mı acaba!

Zenginden elbette fazla vergi alınsın. Nitekim vergilemenin temel prensiplerini belirleyen anayasamız da "mali güce göre vergi ödeme prensibi"ni belirlemiştir. Yani zenginden daha fazla vergi alınmasını istemiş.

Peki kim bu zenginler, zaten yüksek vergi ödeyenler mi? Yoksa varlık içinde yaşayıp da vergi ödemeyenler mi?

Vergiyle uğraşanlar, "kümesteki tavuklar" deyimini iyi bilirler. Daha fazla vergi alacağımız zenginler, kümesteki zenginler mi? Yoksa kümesine bir türlü sokamadığımız zenginler mi?

Bunca yıllık tecrübemizde Maliye'nin uygulamasını az çok biliyoruz. Bugüne kadar hep yüksek matrah beyan etmek, yüksek vergi ödemek sanki suçmuş gibi algılandı. Vergi incelemeleri planlanırken bu amaçla revizyonlar yapılırken hep yüksek matrah be-

'Zengine Ek Vergi' / 'Yeni Stratejiler'

yan eden mükellefler, yüksek vergi ödeyen mükellefler incelemeye alındı ve cezalandırıldı.

Yapılması gerekenin, kümesin nüfusunu arttırmak olduğunda ise herkes hemfikirdir sanırım. Ama mevcut vergi sistemimiz ile bunun yapılması mümkün değil. Biliyorsunuz, vergi gelirlerimizin yaklaşık yüzde 70'ini dolaylı, yani KDV, ÖTV gibi vergiler oluşturuyor. Bu tür yaklaşımlarla, zengin fakir ayrımı yapılmaksızın herkesten vergi alınır.

Elbette fazla harcama yapan fazla vergi ödemeli. Ancak ödenen dolaylı vergi, kişi-

gelir vergisi ödemekte. Şirket ortağı zenginler ise şirketin ödediği kurumlar vergisi ve kâr dağıtımında ödenen vergilerle birlikte yine yüzde 35 oranında vergi ödüyor. Çok basit bir hesaplama ile kazançların üçte biri devlete vergi olarak gidiyor.

Oysa asgari ücretten bile vergi alınan bir ülkede öncelikle vergi ödemeyen zenginler tespit edilebilir ve onlardan vergi alınabilirse amaca ulaşılmış olur.

Bu kapsamda; "mali milat" ve "nereden buldun" gibi düzenlemelerin vergi kanunlarımızda yer bulması gerekebilir. Bu tür yasal dayanaklar olmadan mükelleflerin be-

lerin kazancına oranlandırıldığında adaletsiz vergileme yapıldığını herkes görüyor.

"Zengin"den daha fazla vergi alabilmek dolaysız vergiler yoluyla yapılabilir. Başka bir deyişle, gelir ve kurumlar vergisi yoluyla bu amaca ulaşılabilir. Bu vergileri de özellikle kümes dışındaki zenginlere uygulamak gerekiyor. Her ne kadar geçmişte daha yüksek oranlar gördüysek de kümesteki zenginler, bugün yüzde 35'e varan oranlarda

gelir vergisi ödemekte. Şirket ortağı zenginler ise şirketin ödediği kurumlar vergisi ve kâr dağıtımında ödenen vergilerle birlikte yine yüzde 35 oranında vergi ödüyor. Çok basit bir hesaplama ile kazançların üçte biri devlete vergi olarak gidiyor.

Oysa asgari ücretten bile vergi alınan bir ülkede öncelikle vergi ödemeyen zenginler tespit edilebilir ve onlardan vergi alınabilirse amaca ulaşılmış olur.

Bu kapsamda; "mali milat" ve "nereden buldun" gibi düzenlemelerin vergi kanunlarımızda yer bulması gerekebilir. Bu tür yasal dayanaklar olmadan mükelleflerin be-

yana ve vergi ödemeye zorlanmaları da kabul edilemez. Öte yandan, geçmişte denenip vazgeçilen "mali milat" ve "nereden buldun" düzenlemelerinin 2001 yılında yaşanan ekonomik krizi körüklediğini savunular olsa da yine de durumu iyi analiz etmek gerekiyor.

Bu çerçevede, kayıt dışılıkla mücadele iradesinin çok net bir şekilde ortaya koyulması gerekir. Önemli olan sadece kümesteki zenginlerden daha fazla vergi almak değil, kümesteki zengin sayısını artırmaktır.

'Asgari ücret'te çıplak gerçekler!

Asgari ücretten vergi alınmayacağı tartışmaları, henüz ortada kesinleşmiş ve yürürlüğe girmiş bir düzenleme yokken bile oldukça gündemde. Özellikle vergi alınmadığı takdirde "bu paranın kimin cebine gireceği" üzerinde duruluyor.

Halen asgari ücrette "gelir vergisi, sosyal güvenlik primi, işsizlik sigortası primi ve damga vergisi" adıyla dört farklı kesinti yapılıyor. Kesintilerin net ücrete göre yüksek oranlarda olduğu görülebiliyor.

Ancak gazetelerde aylık 200 lira olarak açıklanan asgari ücretin vergisi hem tutar, hem de işverene verilmesinin dilendirilmesi açısından gerçekleri yansıtmıyor.

Bugün asgari ücretin brüt tutarı, küsuratları atarak ifade edersek 940 lira. Bu tutardan 131 lira sigorta primi işçi payı, 9 lira işsizlik sigortası primi işçi payı, 6 lira damga vergisi ve 119 lira gelir vergisi kesiliyor. İşçiye kalan net 673 lira. Bu tutara işçinin medeni durumuna ve çocuk sayısına göre 66-113 lira arasında değişen asgari geçim indirimi de eklendiğinde işçinin eline net olarak 739 ve 786 lira arasında bir para geçiyor.

Rakamlardan da görüleceği üzere işçiden kesilen vergi tutarı 6-53 lira arasında değişiyor.

Asgari ücretten gelir vergisi alınmadığı takdirde işçinin net ücreti de bu oranda artacak demektir. Görüleceği gibi ortada 200 lira gibi bir rakam yoktur. Olan rakamsa hiçbir tartışma yapılmadan mutlaka işçinin cebine girmelidir.

Birakin asgari ücretten gelir vergisi alınmamasını, adil ve tabana yayılmış, kayıt dışının ortadan kaldırıldığı bir gelir vergisi sisteminin kurulması bugün bir zorunluluktur. Tüm gelir unsurlarını kapsayan genel geçerli bir geçim indirimi uygulaması ülkemizde halen yoktur. Asgari geçim indirimi tutarı, ülkemizdeki açlık ve yoksulluk sınırları ve diğer ülke uygulamaları ile karşılaştırılınca bir anlam ifade etmiyor.

Sadece asgari ücretin vergi dışı bırakılması yeterli olmayıp vergi dilimlerinin daha adil ve aralarındaki makasın ise daha geniş tutulması önem taşıyor. Artı, ücret üzerindeki damga vergisinin kaldırılması da bu çerçevede ele alınmalı.

HİÇ GELİRİ OLMAYAN YAŞLININ DURUMU

Semtimizde 85 yaşında, hiçbir geliri ve malı mülkü olmayan yaşlı bir teyze var. Bağ-Kur emeklisi oğlu vefat etti, oğlunun eşi ise sağ ve öğretmenlikten emekli. Oğlunun emekli maaşı üzerinden hak sahipliği var mı? **Muharrem Demirci**

Bahse konu kişinin bir geliri yoksa, oğlundan dolayı Bağ-Kur aylığının bir kısmı bağlanabilir. Bunun için SGK'ye başvurulmalı. Ayrıca eşi vefat etmiş dul kadınlara aylık 250 lira aylık bağlanmakta. Kaymakamlıklardan ayrıntılar öğrenilebilir.

SORU - CEVAP

Sorularınız için malicozum@ismmmo.org.tr adresine mail atabilirsiniz. Tüm sorular e-posta ile tek tek cevaplanacaktır.